

MARIA DĘBOWSKA

ORGANIZACJA KURII BISKUPIEJ W ŁUCKU STUDIUM KANCELARYJNO-ARCHIWOZNAWCZE

W tym opracowaniu będzie nas interesować organizacja i funkcjonowanie Kurii Biskupiej Łuckiej w latach 1926-1945, a praktycznie *terminus ad quem* będzie rok 1939, ponieważ sytuacja Kresów Wschodnich w czasie II wojny światowej wymusiła znaczne ograniczenia w działalności tego urzędu. Organizacja Kurii Biskupiej Łucko-Żytomierskiej (1919-1925) należy – jak się wydaje – do badań nad konsystorzem generalnym z okresu poprzedniego, ponieważ poza zmianą nazwy¹ nic w jej strukturze organizacyjnej praktycznie nie zmieniło się. Na przykład jeszcze w 1923 r. biskup sufragan Michał Godlewski sprawował funkcje i wikariusza generalnego i oficjała².

Diecezja łucka była sukcesorką diecezji łucko-żytomierskiej, powstałej w 1798 r. z dawnej diecezji kijowskiej (nazwanej później żytomierską) i łuckiej (w granicach cesarstwa rosyjskiego) połączonych unią personalną *aeque principaliter*. Początkowo siedzibą biskupa łucko-żytomierskiego był Łuck. W 1844 r., na rozkaz władz carskich, bp Michał Piwnicki przeniósł ją do Żytomierza, w którym aż do odzyskania przez Polskę niepodległości mieściły się także konsystorz generalny i seminarium duchowne.

Do czasu podpisania traktatu ryskiego w 1921 r. biskup łucko-żytomierski Ignacy Dubowski miał nadzieję na powrót do Żytomierza, który zmuszony był opuścić w 1919 r. na wieść o zbliżaniu się wojsk bolszewickich. Początkowo Łuck uznano za tymczasową rezydencję biskupa i kurii. Jednak, kiedy na mocy traktatu ryskiego Żytomierz pozostał po stronie rosyjskiej, Łuck stał się stałą siedzibą władz diecezji łucko-żytomierskiej. Rządy tej części diecezji, która pozostała po stronie rosyjskiej³ sprawowali – w imieniu bpa I. Dubowskiego – wikariusze generalni⁴.

¹ W schematyzmach diecezji łucko-żytomierskiej do 1925 r. używano nazwy: Curia dioecesa-na seu Consistorium.

² *Elenchus venerabilis cleri saecularis et regularis dioecesium Luceoriensis et Żytomiriensis anno Domini 1923, Luceoriae 1923, s. 16.*

³ Cała diecezja żytomierska i trzy dekanaty z diecezji łuckiej: Nowogród Wołyński, Stary Konstantynów i Zasław.

⁴ Byli to księża: Teofil Skalski, Andrzej Fedukowicz, Stanisław Jachniewicz.

Taka sytuacja przetrwała do 1925 r., kiedy to papież Pius XI bullą *Vixdum Poloniae unitas* (28 X 1925 r.) ustanowił nową organizację Kościoła w Polsce. Rozwiązana została unia diecezji łuckiej i żytomierskiej. Granice diecezji łuckiej zacieśnione zostały do granic Polski, a jej nazwa brzmiała: diecezja łucka⁵. Pierwszym jej biskupem został Adolf Szelażek. Ingres do katedry w Łucku odbył 24 II 1926 r.

Po II wojnie światowej tereny diecezji łuckiej znalazły się w granicach ZSRR. Już 4 I 1945 r. bp A. Szelażek został aresztowany i osadzony w więzieniu w Kijowie, skąd został zwolniony 15 V 1946 r. i deportowany do Polski⁶. Zmarł 9 II 1950 r. w Zamku Bierzgłowskim. W sierpniu 1945 r. zostali zmuszeni do opuszczenia Łucka i wyjazdu do Polski ostatni pracownicy Kurii Biskupiej, z ówczesnym administratorem ks. Leopoldem Szumanem⁷. Dopiero po pięćdziesięciu latach od śmierci ostatniego biskupa diecezji łuckiej został mianowany kolejny jej rządca. Został nim bp Marcjjan Trofimiak. Ingres do katedry w Łucku odbył 16 V 1998 r. Obecnie diecezja łucka znajduje się w granicach Ukrainy.

Na mocy Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 r. konsystorze generalne miały być zreformowane i przemianowane na kurie biskupie (diecezjalne). Wyraźnie rozgraniczono w nich sprawy administrowania diecezją od spraw sądowych tworząc dwa odrębne wydziały wikariat generalny i sąd biskupi.

Reorganizacja konsystorzy generalnych przebiegała w diecezjach polskich w różnym czasie i w różny sposób⁸.

Za rządów bpa I. Dubowskiego⁹ nie została dokonana reorganizacja Kurii Biskupiej Łucko-Żytomierskiej. Uczynił to dopiero bp A. Szelażek w pierwszym roku rządów diecezją łucką¹⁰. Struktura organizacyjna tego urzędu została zapisana w statutach synodu tejże diecezji z roku 1927¹¹.

W Kurii Biskupiej w Łucku wikariatem generalnym kierował w omawianym okresie biskup sufragan, który był jedynym wikariuszem generalnym. Funkcję tę sprawowali kolejno bp M. Godlewski (1926-1927) i bp Stefan Walczykiewicz

⁵ W związku z tą nazwą biskup łódzki Wincenty Tymieniecki napisał do bpa A. Szelażka pismo (29 III 1927 r.) z zapytaniem czy nie można byłoby pozostać przy poprzedniej nazwie: diecezja łucko-żytomierska, zob. Archiwum Diecezji Łuckiej (dalej cyt. ADŁ. Jest to depozyt w Ośrodku Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego), Dziennik podawczy Sekcji Administracyjnej, k. 26v-27.

⁶ Na terenie Polski bp Szelażek zamieszkał w Zamku Bierzgłowskim (ówczesna diec. chełmińska).

⁷ Większość z nich zamieszkała u bpa Szelażka.

⁸ Np. w Kielcach, zob. G. B u j a k, *Kuria Diecezjalna w Kielcach w latach 1918-1938. Studium kancelaryjno-archiwoznawcze. Zarys problematyki badawczej*, ABMK, 64 (1995) s. 50-52.

⁹ Rezygnację złożył 30 V 1925 r.

¹⁰ Zob. *Elenchus ecclesiarum et venerabilis cleri saecularis et regularis dioecesis Luceoriensis pro anno Domini 1926*, Luceoriae 1926 (dalej cyt. *Elenchus* ...).

¹¹ ADŁ, *Statuta synodi dioecesis Luceoriensis*, stat. 96-137.

(1928-1939). Sądem Biskupim kierował w tym czasie nieprzerwanie jeden ofi-
cjał, a był nim prałat Józef Muraszko.

Wikariat Generalny został podzielony na sześć sekcji¹²: I – administracyjna, II – nauki i sztuki, III – wiary i obyczajów, IV – majątkowa, V – statystyczna, VI – szkolna. W 1938 r. zaczęła funkcjonować sekcja VII, w której rozpatrywano sprawy obrządku wschodniego, wcześniej należące do kompetencji sekcji III.

Sekcji administracyjnej przewodniczył biskup ordynariusz. W składzie jej członków w 1929 r. i w latach następnych figurował radca prawny, którym był Józef Zaściński¹³. Należały do niej m.in. (stat. 108) sprawy personalne duchowieństwa, sprawy dotyczące zakonów, tworzenie, dzielenie i łączenie parafii. Tutaj znaleźć można także korespondencję z Episkopatem Polski i Stolicą Apostolską, a także dokumentację spraw, którymi zajmował się w komisjach Episkopatu Polski bp Szelażek.

Sekcją nauki i sztuki kierował biskup sufragan¹⁴. W zakres kompetencji jej członków (stat. 109) wchodziły m.in. *ratio studiorum* w seminarium diecezjalnym, egzaminy proboszczowskie i inne, cenzura książek, sprawy konserwatorskie. W ramach tej sekcji działały komisje konserwatorska i organistowska¹⁵.

Do zadań członków sekcji III należały (stat. 110) wszelkie sprawy związane z kultem Bożym i duszpasterstwem w granicach diecezji. Sekcja ta zajmowała się również sprawami diecezji kamienieckiej i żytomierskiej i do 1938 r. sprawami obrządku wschodniego. Kierował nią nieprzerwanie w omawianym okresie prałat Stanisław Żukowski.

Sekcja majątkowo-finansowa zajmowała się (stat. 111) całością spraw związanych z administracją dóbr kościelnych, rewindykacją majątków i budynków kościelnych, rozdziałem dotacji państwowych, taksą iura stolae, budżetem i podatkami. Przewodniczył jej od 1926 r. prałat Jan Zagórski. W ramach tej sekcji działała Rada Administracyjna.

Do zadań sekcji statystycznej należało (stat. 112) m.in. sporządzanie wykazów statystycznych różnych przejawów życia religijnego, opieka nad aktami metrykalnymi, troska o archiwa parafii i instytucji diecezjalnych. Kierował nią prałat Florentyn Czyżewski.

Sekcja szkolna zajmowała się m.in. sprawami (stat. 113) katechetów (księży i świeccy), zakładaniem szkół, stowarzyszeniami szkolnymi. Przewodniczyli jej kolejno: ks. Aleksander Pierzchała (do 1935 r.) i ks. Gustaw Jełowicki.

Od 1938 r. istniała sekcja VII – obrządek wschodni. Przewodniczył jej ks. Mieczysław Leszczyński¹⁶.

¹² „Sectiones pro negotiis iurisdictionis voluntariae”.

¹³ Zob. *Elenchus [...] 1929*.

¹⁴ Obydwaj biskupi przewodniczący swoim sekcjom nie pobierali za to wynagrodzenia.

¹⁵ Komisja organistowska w 1935 r. została przeniesiona do sekcji V.

¹⁶ Zob. *Elenchus [...] 1938*.

W omawianym okresie zazwyczaj wakowały stanowiska członków poszczególnych sekcji.

Sąd Biskupi w Łucku nie był wydziałem tak rozbudowanym jak Wikariat Generalny. W przeciwieństwie zaś do niektórych swoich odpowiedników w innych diecezjach polskich¹⁷ miał znacznie szerszy zakres działania. Do jego kompetencji (stat. 114) oprócz spraw małżeńskich należały również sprawy cywilno-karne duchownych, sprawy beatyfikacji i kanonizacji i inne.

Za funkcjonowanie kancelarii Kurii Biskupiej w Łucku (jedna dla Wikariatu Generalnego i Sądu Biskupiego) odpowiedzialny był kanclerz, którym był od 1927 r. ks. Jan Szych. Statuty (stat. 117) synodu diecezji łuckiej stanowiły, że mógł on dobierać sobie sekretarzy (spośród księży), których zatwierdzał ordynariusz. W latach trzydziestych był tylko jeden sekretarz. Do pracowników kancelarii należeli także kanceliści świeccy i kursor. Do grona pracowników kancelarii zaliczany był także notariusz, który pracował w Sądzie Biskupim i podlegał oficjałowi (a jako pracownik kancelarii także kanclerzowi).

Kancelaria Kurii odpowiedzialna była za rejestrację, przepisywanie, ekspedycję i przechowywanie akt. Czynności merytoryczne wykonywały poszczególne sekcje i Sąd Biskupi.

Kanclerz mógł zlecić sekretarzom następujące zadania: troskę o rejestrację pism w głównym dzienniku podawczym, dostarczanie przewodniczącym sekcji i oficjałowi pism wraz z poprzednikami, następnie odbieranie przygotowanych odpowiedzi i przekazywanie ich kancelistom do przepisania, troskę o przekazanie czystopisów właściwym osobom do podpisania i ekspedycję pism oraz włączanie pozostających w Kurii akt do odpowiednich teczek.

Sama procedura obiegu pism w Kurii Biskupiej również została zapisana w statutach synodu łuckiego (stat. 120-134). Przedstawiony tu zostanie jedynie uproszczony obraz obiegu pism w kancelarii tego urzędu (tj. ścieżka, którą musiały przebyć wszystkie pisma – przynajmniej w teorii, gdyż w praktyce bywało czasami inaczej), bez wnikania w uboczne drogi, jakie niektóre pisma pokonywały przed ostatecznym przygotowaniem odpowiedzi. Na przykład niektóre sprawy majątkowe przed ostatecznym rozstrzygnięciem wymagały ich rozpatrzenia na posiedzeniu Rady Administracyjnej, a także często zasięgnięcia opinii instytucji lub osób z zewnątrz. Obieg dokumentów ukaże proces powstawania pism i łączenia ich w jednostki kancelaryjne.

Pisma przychodzące do Kurii trafiały najpierw do kancelarii, gdzie je otwierał kanclerz lub jego zastępcy. Ten kto list otworzył zaopatrywał go w prezentę. Była to pieczęć z nazwą Kurii, datą wpływu, numerem głównego dziennika podawczego, liczbą załączników, kolejnym numerem pism wpływających

¹⁷ S. Librowski twierdzi, że „Sądy kościelne, z małymi wyjątkami, mają w tym czasie zostawione sobie tylko sakramentalne sprawy małżeńskie”, S. Librowski, *Źródła do wewnętrznych dziejów Kościoła w Polsce w rękopiśmiennych zbiorach kościelnych*, ABMK, 7 (1963) s. 88-89.

i numerem sekcji. Kanclerz wpisywał *rubrum*¹⁸ u dołu pisma, zwykle czerwonym atramentem. Pismo było rejestrowane w głównym dzienniku podawczym, w którym były również rubryki do wpisania *rubrum* i numeru sekcji.

Kanclerz, który wpisywał *rubrum* decydował także do której sekcji pismo należało skierować. Zanim jednak pismo dostarczono do odpowiedniej sekcji dołączano do niego poprzedniki.

W głównym dzienniku podawczym pisma rejestrowano na dwóch stronach: na lewej pisma wchodzące, na prawej wychodzące.

Układ rubryk był następujący:

Strona lewa – *Pisma otrzymane*:

Nr dziennika ¹⁹	Data otrzymanego pisma	Nr otrzymanego pisma	Data otrzymania	Od kogo	Załączniki	Treść otrzymanej korespondencji	Sekcja

Strona prawa – *Pisma wysłane*:

Data		Do kogo	Załączniki	Treść odpowiedzi	Rubrum ²⁰	Uwagi
pisma	wysłania					

Poszczególne sekcje mogły również posiadać własne dzienniki podawcze. Z początkiem 1927 r. dostarczono sekcjom odpowiednie książki²¹. Wydaje się jednak, że nie wszystkie sekcje je prowadziły. Sekcja Administracyjna wpisywała w nie pisma tylko do końca maja 1927 r.

Dziennik podawczy Sekcji Administracyjnej:

Strona lewa

Nr bieżący	Nr dz. główn.	Data	Od kogo	Listu	Treść sprawy
				Nr Data	

¹⁸ Tutaj *rubrum* to „notatka, zwykle na marginesie pisma, sygnalizująca krótko jego treść”, *Polski słownik archiwalny*, pod red. W. Maciejewskiej, Warszawa 1974, s. 75.

¹⁹ Tutaj wpisywano z reguły podwójny numer. Nad kreską poziomą był umieszczany kolejny numer korespondencji otrzymywanej i wysyłanej, pod kreską zaś kolejny numer pism wpływających. Jeśli był numer pojedynczy znaczyło to, że pismo nie było odpowiedzią na otrzymaną korespondencję lecz sprawą podjętą z inicjatywy Kurii (*ex officio*).

²⁰ Tę rubrykę wypełniano czerwonym atramentem.

²¹ Drukarnia Państwowa w Łucku wydrukowała (z datą 2 I 1927 r.) 7 takich książek.

Strona prawa

Do kogo	Data oddania do przepisania	Załatwienie	Uwagi

Po dostarczeniu akt (pismo, które wpłynęło wraz z poprzednikami) do odpowiedniej sekcji, ich przewodniczący sporządzali minutę (stat. 125,4) po czym pisma przekazywano kancelistom w celu wykonania czystopisu.

Wszystkie pisma wychodzące z Kurii posiadały dwa podpisy: przewodniczącego sekcji i kanclerza, bądź w wypadku Sądu Biskupiego – oficjała i notariusza.

Podpisane pisma wracały do kancelarii, gdzie były rejestrowane, a następnie mogły już zostać wyekspediowane. Minuty wraz z pismami, które wpłynęły i poprzednikami stanowiły całość i były włączane do odpowiedniej jednostki kancelaryjnej. Czynność ta stanowiła ostatnie ogniwo w cyklu obiegu pisma w Kurii.

Zgodnie ze statutami synodu (stat. 136) akta spraw zakończonych winny być przechowywane w registraturze²² (*in archivo*) natomiast akta spraw niezakończonych należało przechowywać w osobnej szafie *actuuum currentium*.

W registraturze akta przechowywane były według poszczególnych sekcji, w nich zaś według systemu *rubrum*²³. *Rubrum* mogło składać się z jednej lub większej liczby jednostek kancelaryjnych (tomów). W jednym tomie znajdowały się (w zdecydowanej większości) akta nie pojedynczej sprawy lecz grupy akt jednego typu spraw.

Dokumentacja archiwalna umieszczana była w okładkach z grubego kartonu, o wymiarach 45 x 27 cm, z szablonowym nadrukiem, na który składały się następujące dane:

- Kuria Biskupia Łucka,
- sekcja ...,
- rubrum ...,
- tom ...,
- założony dn. (tu data),
- zakończony dn. (tu data).

Na wewnętrznych stronach okładki umieszczony był skorowidz pism dołączonych, który zawierał: numer dziennika podawczego Kurii, numer pisma

²² Registratura użyta jest tutaj w znaczeniu składnicy akt przechowującej dokumentację niepotrzebną do bieżącego urzędowania, a nieprzekazaną jeszcze do archiwum.

²³ Tutaj *rubrum* to tytuł jednostki registraturalnej, do której włączono pismo, *Polski słownik archiwalny*, s. 75.

wpływającego, nazwę nadawcy. Każdy tom zaopatrzony był w wypustkę, która była skróconym opisem strony tytułowej (Kuria Biskupia Łucka, sekcja, *rubrum*, tom).

Kuria Biskupia w Łucku nie posiadała archiwum jako odrębnej instytucji. Wydaje się, że w omawianym okresie nie było nawet potrzeby tworzenia takiej instytucji. Registratura Kurii nie dojrzała jeszcze do archiwizacji. Po I wojnie światowej nie przewieziono także do Łucka akt dawnego konsystorza generalnego, kapituły i seminarium, które znajdowały się w Żytomierzu. W 1929 r. rewindykowano stamtąd jedynie księgi metrykalne i księgi *status animarum* tych parafii diecezji łuckiej, które znalazły się po stronie polskiej²⁴. Tymi zajęli się najprawdopodobniej ks. Florentyn Czyżewski, przewodniczący sekcji statystycznej, bowiem do jego kompetencji należały sprawy metrykalne. Z wyżej wymienionych względów nie było w Kurii Biskupiej w Łucku osobnego urzędu archiwariusza.

Obecnie registratura Kurii Biskupiej Łuckiej jest już zamknięta, a tym samym archiwalia dokumentujące działalność tego urzędu stanowią zamknięty zespół akt.

Dokumentacja aktowa Kurii Biskupiej w Łucku uległa w czasie i po II wojnie światowej znacznemu rozproszению i częściowemu zniszczeniu. Znaczna liczba jednostek archiwalnych przechowywana jest obecnie w Archiwum Państwowym w Łucku na Ukrainie. Na terenie Polski niewielka część akt tego zespołu znajduje się w depozycie w Ośrodku Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Prawdopodobnie i inne jeszcze instytucje a nawet osoby prywatne weszły w posiadanie tych akt.

Scalenie akt Kurii Biskupiej Łuckiej jest w chwili obecnej niemożliwe i – jak się wydaje – w najbliższej przyszłości również taka akcja jest mało prawdopodobna. Stąd celowe stało się opracowanie i udostępnienie do badań naukowych tej części akt Kurii (i nie tylko Kurii), które znajdują się obecnie w Ośrodku ABMK.

Przed osobami opracowującymi zespół akt Kurii Biskupiej Łuckiej stało zadanie nadania im właściwego porządku, ponieważ nie dosyć, że są one niekompletne, to dodatkowo były w zupełnym rozsypie.

Fakt wytwarzania przez kurie diecezjalne w Polsce podobnego typu akt nie uprawnia jeszcze do tego, aby dokumentację wytworzoną przez wydziały administracyjne kurii i przekazywaną do archiwów diecezjalnych podzielić wszędzie jednakowo na grupy rzeczowe akt, jak to proponował w swoim czasie S. Librowski. Sugerował on podział tych akt na cztery działy: 1/ ogólny, 2/ parafialny, 3/ personalny, 4/ zakonny²⁵.

²⁴ K. Buczek, *Archiwa polskie*, „Nauka Polska”, 12 (1930) (suplement do t. 7) s. 78.

²⁵ Librowski, dz. cyt., s. 87-88, przyjmował, że akta Sądu Biskupiego po 1918 r. stanowią odrębny zespół.

W przypadku zespołu akt Kurii Biskupiej w Łucku najbardziej pożądane wydaje się przywrócenie pierwotnego układu akt w registraturze tego urzędu, zwłaszcza że nie następuje ono zbyt wielu trudności. Pomocą w tym są postanowienia synodu łuckiego i pomoce kancelaryjne. Najważniejszą i obecnie dostępną jest główny dziennik podawczy. Ponadto większość pism posiada znaki kancelaryjne, wyraźnie wskazujące ich miejsce w zespole.

Jeśli przyjmie się twierdzenie H. E. Wyczawskiego²⁶, że akta kurii diecezjalnych (biskupich) po 1918 r. stanowią odrębne zespoły od zespołów konsystorza generalnych, to w przypadku zespołu Kurii Biskupiej w Łucku za datę początkową należy uważać rok 1926²⁷, ponieważ w roku tym bp A. Szelażek dokonał gruntownej reorganizacji tego urzędu. Datą końcową będzie rok 1945, kiedy to ostatni pracownicy Kurii opuścili Łuck i praktycznie ustała działalność tego urzędu²⁸.

Trzeba przyznać rację H. E. Wyczawskiemu²⁹, że akta Sądu Biskupiego nie stanowią odrębnego zespołu, gdyż był on tylko jednym z dwóch wydziałów kurii, a nie odrębną od niej instytucją. Pożądane byłoby wprowadzenie podziału zespołu akt Kurii Biskupiej Łuckiej na dwa podzespoły³⁰: Wikariat Generalny i Sąd Biskupi. Podzespół Wikariat Generalny będzie miał strukturę bardziej rozbudowaną niż podzespół Sąd Biskupi.

W ramach podzespołu Wikariat Generalny trzeba wprowadzić podział na serie. Jedną serię stanowić będą akta wytowrzone przez jedną sekcję. W ramach poszczególnych serii jednostki archiwalne ułożone zostaną w grupy.

Wydaje się, że taki porządek akt w zespole Kuria Biskupia Łucka, odzwierciedlający układ dokumentacji archiwalnej w registraturze i samą strukturę organizacyjną urzędu pozwala na zachowanie pamięci nie tylko o samym wytwórcy akt lecz i o poszczególnych komórkach organizacyjnych i osobach bezpośrednio wpływających na kształt akt.

²⁶ H. E. W y c z a w s k i, *Polskie archiwa kościelne*, w: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, red. A. Wojtkowski, Cz. Zgorzelski, cz. 2, Lublin 1969, s. 88.

²⁷ A nie 1918, czyli rok wprowadzenia Kodeksu Prawa Kanonicznego.

²⁸ Diecezja łucka nie została kanonicznie zniesiona.

²⁹ W y c z a w s k i, dz. cyt., s. 88.

³⁰ Pojęcie podzespołu proponuje wprowadzić do archiwistyki polskiej B. R y s z e w s k i, *Problemy komputeryzacji archiwów*, Toruń 1994, s. 23.

**DIE ORGANISATION DER BISCHÖFLICHEN KURIE IN LUZK.
EINE STUDIE ZUR KANZLEI- UND ARCHIVKUNDE**

ZUSAMMENFASSUNG

Die vorliegende Arbeit über die Bischöfliche Kurie in Luzk (1926-1939) bildet einen Beitrag zur Erforschung der Kanzleien kirchlicher Institutionen in der Zwischenkriegszeit. Die Ergebnisse der Untersuchungen können auch der richtigen Bearbeitung des Teil der Archivalien der Diözese Luzk dienen, die nach dem 2. Weltkrieg auf polnischem Gebiet verblieben sind. Darunter befindet sich auch eine fragmentarische Dokumentation, die von der Bischöflichen Kurie angefertigt wurde – insbesondere von der mit administrativen Aufgaben betrauten Abteilung, d.h. vom Generalvikariat. Diese heute bereits archivierten Akten bilden (zusammen mit den Akten des Bischöflichen Gerichts) ein Archivensemble, in dem die Akten des Generalvikariats eine von zwei Untergruppen bilden (die zweite bilden die Akten des Bischöflichen Gerichts), während die Akten der einzelnen Sektionen (*pro negotiis iurisdictionis voluntariae*) in der Struktur dieses Ensembles Serien bilden werden.

Aus dem Polnischen übersetzt von Herbert Ulrich